

OHJE VILLISIKANÄYTTEIDEN LÄHETTÄMISEEN JA KUOLLEESTA VILLISIESTA ILMOITTAMISEEN

Näytteet metsästetyistä villisioista virustutkimuksia varten

Ota näytteet mahdollisimman pian eläimen kuoleman jälkeen.

- munuainen (isosta villisiasta osa munuaista)
- perna (isosta villisiasta osa pernaa)
- verta verinäyteputkeen
- emakoilta 5–10 cm pala kohdunsarvea

Jos verinäyteputkia ei ole saatavilla, ota vain elinnäytteet. Ota verinäyte mieluiten kertakäyttöruiskulla sydäimestä, mutta näytteen voi ottaa myös rintaontelosta, jos siellä on tuoretta verta. Verinäytteeseen ei oteta hyitymiä, kudospaloja tai roskia. Siirrä ruiskulla otettu veri verinäyteputkeen. Älä lähetä verinäytettä muussa pakkauksessa kuin verinäyteputkessa.

Munuaiset sijaitsevat ruhon keskiosassa vatsaontelon selkäpuolella, molemmin puolin selkärankaa. Perna on pitkänomainen, melko litteä, tummanpunainen elin, joka sijaitsee mahalaukun vieressä, vatsaontelossa vasemmalla. Kohtu on Y:n muotoinen elin, jonka runko-osa on peräsuolen ja virtsarakon välissä. Runko-osasta haarautuvat oikea ja vasen kohdunsarvi. Naaraan koko, ikä sekä tiineydet vaikuttavat kohdun kokoon. Nuoren naaraan kohtu on hyvin kapea ja pieni.

Näytteenottotarvikkeet

Näytteiden otto- ja pakkaamistarvikkeita voi maksutta tilata Ruokavirastosta osoitteesta tilaukset@ruokavirasto.fi. Verinäyteputkia voi kiiretilanteessa pyytää myös paikalliselta kunnaneläinlääkäriltä.

Viruksenäytteiden lähettäminen Postin kautta

- Huomioi, että lähetettävien näytteiden tulee mahtua oikein pakattuina **lähetyslaatikkoon, jonka paino saa olla korkeintaan 2 kg.**
- Pakkaa näytteet ensin muovipusseihin.
- Pakkaa munuais- ja pernanäytteet samaan pakkaukseen ja kohtunäyte sekä verinäyteputki omiin pakkauksiinsa; kahteen päällekkäiseen muovipussiin. Älä lähetä kivistä, emme tarvitse sitä.
- Säilytä pakkaukset jääkaappilämpötilassa ennen lähettämistä, jos et lähetä niitä samana päivänä.
- Kääri pussit sanomalehti- tai talouspaperiin ja sen jälkeen vielä yhteen muovipussiin, jotta lähetyslaatikko pysyy puhtaana ja kuivana postikuljetuksen ajan.
- Laita muovipussi **keltamustaan näytelähetyslaatikkoon**, laita mukaan täytetyt **lähetelomake JA palkkiolaskulomake** (jos palkkio metsästysseuralle) ja teippaa laatikko kiinni. Yksityishenkilön palkkio laskutetaan ePalkkio-järjestelmässä.
- Lähetteen voi kirjoittaa myös vapaamuotoisesti, mutta lähettäjän yhteystiedot ja tieto villisian pyyntipaikasta tarvitaan.
- Kirjaa läheteeseen, jos villisialla on sairauden oireita.
- Näytelähetyslaatikossa voi lähettää usean eläimen näytteet, jos painoraja ei ylitä. Merkitse näytteet hyvin.
- Lähetä näytteet Ruokavirastoon Helsinkiin **Postin kautta** heti pyyntiä seuraavana arkipäivänä. Viikolla viimeinen lähetyspäivä on torstai. Säilytä perjantaina otetut näytteet kylmässä viikonlopun yli ja lähetä ne maanantaina.
- Paketin päällä tulee olla teksti "**Eläinperäinen näyte - vapautettu**". Ruokaviraston näytelähetyslaatikoissa se on valmiiksi painettuna.
- Ruokavirastosta tilattavissa keltamustissa näytelähetyslaatikoissa osoite on valmiina: **RUOKAVIRASTO Helsinki, Tunnus 5022063, 01006 VASTAUSLÄHETYS**. Ruokavirasto maksaa lähetyskulut.

- Pakettiin merkitään lähettäjän nimi ja osoite sekä lähettäjän nimen alle **'Virologia'**
- Lähetä näyte Postin palvelupisteestä **pikanäytevastaus**-lähetyksenä. Pakettia ei saa jättää kirjelaatikkoon eikä pakettiautomaattiin.
- Lähetä- ja palkkiolaskulomakkeet ja -ohjeet:
www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/naytteenotto-ohjeet/villisika/

Virustutkimuksen tulos

Ruokavirasto lähettää näytteiden lähettäjälle tutkimustuloksen (tutkimus afrikkalaisen sikaruton, klassisen sikaruton ja Aujeszky'n taudin varalta), jos lähetteeseen on merkitty lähettäjän postiosoite tai sähköpostiosoite. Tulos tulee yleensä kuukauden kuluessa näytteiden lähettämisestä. Metsästetyn villisian lihan voi käyttää elintarvikkeena eikä virustutkimusten tulosta tarvitse odottaa.

Trikiinitutkimukset

ASF-näytteiden palkkion vaihtoehtona tehtävän trikiinitutkimuksen vastauksen saaminen kestää noin 2 viikkoa. Jos tulos tarvitaan nopeammin, on tutkimus Ruokavirastossa maksullinen tai näytteet tulee lähettää muuhun trikiininäytteitä tutkivaan [Ruokaviraston hyväksymään laboratorioon](http://www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/naytteenotto-ohjeet/villisika/).

- Näytteeksi etujalan lihaksia, kieltä ja/tai palleaa (pallean lihaksikas osa), yhteensä 10–50 g.
- Ota lihasnäyte niin, että siinä ei ole mukana rasvaa, jännettä eikä kielen pintaa.
- Laita trikiininäytteet omaan pakkaukseensa, kahteen päällekkäiseen muovipussiin ja pakkaa kuten elinnäytteet.
- Lähetä näytteet trikiininäytteitä tutkivaan laboratorioon (omalla kustannuksellasi) tai virusnäytteiden mukana Ruokavirastoon.

Ilmoita kuolleena löydetystä villisiasta

Jos löydät itsestään kuolleen tai sairaalta vaikuttavan tai kolarivillisian, ilmoita siitä **viipymättä paikalliselle kunnaneläinlääkärille** tai läänineläinlääkärille. Kunnaneläinlääkäri huolehtii näytteenotosta. Afrikkalaisen sikaruton tutkimuksiin on hyvin tärkeää saada itsestään kuolleita ja sairaalta vaikuttaneita villisikoja. Myös pitkään kuolleena ollut ja pilaantunut ruho kannattaa tutkia ASF-viruksen varalta.

Ruokaviraston palkkiot

Palkkion maksamista varten täytä palkkiolaskulomake (palkkio metsästysseuralle) ja lähetä se Ruokavirastoon tai laskuta palkkio ePalkkio-järjestelmässä (palkkio yksityishenkilölle). Näytepalkkio maksetaan joko metsästäjälle tai metsästysseuralle ja ilmoittamispalkkio henkilölle, joka ilmoitti kuolleesta villisiasta. Ohjeet ePalkkion hakemiseen:

www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/naytteenotto-ohjeet/villisika/

- **Näytepalkkio:** metsästetystä villisiasta lähetetyistä virusnäytteistä 40 €.
- **Naarasvillisian lisäpalkkio:** 60 €, jos kohtunäyte on mukana lähetyksessä. Naaraseläimen lisäpalkkio maksetaan myös sellaisesta metsästetystä villisiasta, jonka kohtu on lähetetty Luonnonvarakeskuksen (LUKE) tutkimuksiin ja muut näytteet Ruokavirastoon. Lähetteessä on mainittava, että kohtu on toimitettu LUKEen. Lisätietoja LUKE:n näytteistä: lomakkeet.luke.fi/villisika.
- **Ilmoittamispalkkio:** 100 € kuolleena löydetystä, kolarissa kuolleesta tai sairaasta villisiasta ilmoittamisesta kunnaneläinlääkärille.

Suomen sikayrittäjät ry:n toiminta-avustus

Suomen Sikayrittäjät ry maksaa metsästysseuroille seura-avustusta 185 €/villisika, jota varten näytelähetteeseen tulee kirjata metsästysseuran nimi ja hyväksyntä sille, että tieto tutkimuksesta lähetetään Suomen sikayrittäjät ry:lle. Lisäksi Sikayrittäjät ry:lle tulee suoraan ilmoittaa metsästysseuran nimi, yhteyshenkilö, puhelinnumero ja tilitiedot osoitteeseen ari.berg@ariberg.fi.

Näytelähete, palkkiolomake, muut ohjeet ja lisätietoja:

www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/naytteenotto-ohjeet/villisika/